

Thành phố Hồ Chí Minh, ngày 10 tháng 02 năm 2025

Số: 58 /BC-ĐDBQH

BÁO CÁO
Tổng hợp ý kiến đóng góp cho dự thảo
Luật Tổ chức chính quyền địa phương (sửa đổi)

Để chuẩn bị nội dung cho Kỳ họp bất thường lần thứ 9, Quốc hội khóa XV, ngày 07 tháng 02 năm 2025, Đoàn đại biểu Quốc hội Thành phố Hồ Chí Minh đã tổ chức Hội thảo lấy ý kiến đóng góp cho dự thảo Luật Tổ chức chính quyền địa phương (sửa đổi), sẽ được Quốc hội thông qua tại Kỳ họp bất thường lần thứ 9.

Dưới đây là tổng hợp các ý kiến đóng góp cho dự thảo Luật:

I. GÓP Ý CHUNG

1. Một số ý kiến đề nghị rà soát và chỉnh sửa các lỗi chính tả, lỗi về thể thức văn bản và khắc phục các lỗi trùng lặp từ ngữ trong dự thảo Luật.

2. Một số ý kiến cho rằng cần xem xét và bổ sung vào dự thảo Luật những quy định về cơ chế, chính sách đặc thù đối với các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương đã được ban hành trước đây, những quy định này đã được áp dụng và chứng minh hiệu quả trong thực tế. Đặc biệt, cần lưu ý đến các quy định về những cơ chế đặc thù phù hợp với điều kiện, nhu cầu phát triển riêng của từng địa phương. Việc nghiên cứu bổ sung những quy định này vào dự thảo Luật giúp đảm bảo tính thống nhất trong hệ thống pháp luật, thúc đẩy hiệu quả việc triển khai các giải pháp phát triển kinh tế, xã hội tại các tỉnh, thành phố lớn.

3. Có ý kiến cho rằng dự thảo Luật sẽ thay thế toàn diện các quy định của Luật Tổ chức chính quyền địa phương năm 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2019), quy định về đơn vị hành chính và tổ chức, hoạt động của chính quyền địa phương ở các đơn vị hành chính. Đây chính là “cơ hội” để Thành phố Hồ Chí Minh và các Thành phố trực thuộc Trung ương tháo gỡ các điểm nghẽn phát sinh trong quản lý, điều hành của đô thị. Có thể nói, giải pháp pháp lý phù hợp nhất vừa có thể giải quyết được các vấn đề đặt ra của Thành phố, vừa đưa Thành phố Hồ Chí Minh phát triển đúng với mục tiêu của Trung ương thì chỉ có thể là ban hành Luật Quản lý và phát triển đô thị đặc biệt (trong đó có Thành phố Hồ Chí Minh). Vì vậy, khi sửa đổi, bổ sung Luật Tổ chức chính quyền địa phương, các nội dung liên

quan đến tổ chức và hoạt động của chính quyền đô thị nên dẫn chiếu trong “Luật Quản lý và phát triển đô thị đặc biệt”.

4. Có ý kiến đề nghị xem xét tách các quy định về chính quyền đô thị trong Luật Tổ chức chính quyền địa phương, chuyển sang Luật Quản lý và phát triển đô thị đặc biệt. Theo đó, Luật Tổ chức chính quyền địa phương chỉ giữ vai trò là “luật khung” cung cấp các nguyên tắc cơ bản cho tổ chức và hoạt động của chính quyền địa phương trên toàn quốc, tạo nền tảng chung, giúp đảm bảo sự thống nhất và phối hợp hiệu quả giữa các cấp chính quyền, từ đó các địa phương có thể phát triển và điều chỉnh các quy định cụ thể phù hợp với đặc thù của mình. Các nội dung điều chỉnh trong dự thảo Luật cần tập trung vào việc xác định các nguyên tắc cơ bản trong tổ chức và hoạt động của chính quyền địa phương, trong đó cần bổ sung các nguyên tắc để làm rõ sự khác biệt giữa chính quyền địa phương ở nông thôn, chính quyền địa phương ở đô thị và chính quyền địa phương ở các đô thị đặc biệt.

5. Có ý kiến đề nghị cần nhắc bổ sung quy định cụ thể các vấn đề như: quy mô dự án, tổng mức đầu tư, diện tích giải phóng mặt bằng, tái định cư, rừng phòng hộ, rừng ngập mặn, rừng nguyên sinh, khu bảo tồn,... để tạo cơ sở cho các quy định về phân cấp thẩm quyền cho Hội đồng nhân dân các cấp.

6. Về các quy định liên quan đến kiểm soát tài chính địa phương để tránh thất thoát ngân sách (Điều 21, từ Điều 60 đến Điều 65):

6.1- Có ý kiến cho rằng dự thảo Luật quy định theo hướng tăng quyền tự chủ ngân sách cho địa phương nhưng chưa có quy định về cơ chế kiểm soát chặt chẽ việc chi tiêu công; chưa có quy định cụ thể về giới hạn vay nợ của địa phương, dẫn đến rủi ro nợ công địa phương vượt kiểm soát; do đó đề nghị bổ sung quy định về vấn đề này để bảo đảm đầy đủ.

6.2- Có ý kiến đề nghị nghiên cứu bổ sung quy định về công khai toàn bộ ngân sách địa phương trên cổng thông tin điện tử.

7. Về bổ sung cơ chế giám sát của Ủy ban nhân dân khi không có Hội đồng nhân dân tại chính quyền đô thị (từ Điều 50 đến Điều 58):

7.1- Có ý kiến đề nghị quy định theo hướng Ủy ban nhân dân công khai các quyết định quan trọng về ngân sách, quy hoạch, cấp phép đầu tư... và lấy ý kiến người dân trước khi thực hiện.

7.2- Có ý kiến đề nghị quy định rõ trách nhiệm giải trình của Ủy ban nhân dân trước nhân dân, các tổ chức chính trị xã hội, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam các cấp,... qua hình thức đối thoại định kỳ

8. Về làm rõ cơ chế vận hành của chính quyền tại đơn vị hành chính - kinh tế đặc biệt (Điều 22, Điều 58):

8.1- Có ý kiến đề nghị bổ sung quy định Ủy ban nhân dân phải tổ chức họp công khai với người dân, báo cáo Hội đồng đồng nhân dân để giải trình các chính sách quan trọng.

8.2- Có ý kiến đề nghị bổ sung quy định về việc bắt buộc tổ chức lấy ý kiến người dân đối với các dự án lớn về đất đai, quy hoạch, hạ tầng.

8.3- Có ý kiến đề nghị bổ sung quy định về cơ chế khiếu nại, phản hồi trực tuyến cho người dân trên cổng thông tin của Ủy ban nhân dân.

9. Có ý kiến đề nghị xem xét lại việc ban hành Luật Tổ chức chính quyền địa phương (sửa đổi) trong Kỳ họp bất thường, chỉ nên sửa đổi, bổ sung một số điều liên quan đến tổ chức bộ máy để phục vụ cho công tác cải cách bộ máy hiện hành vì Luật này chưa được đánh giá tác động và chưa thể hiện được sự phân cấp phân quyền.

II GÓP Ý CỤ THỂ

1. Về nguyên tắc tổ chức và hoạt động của chính quyền địa phương (Điều 4)

- Khoản 3, khoản 4, khoản 5: có ý kiến cho rằng quy định tại khoản 3, khoản 4 và khoản 5 Điều 4 còn chung chung, chưa chặt chẽ; đề nghị quy định cụ thể hơn.

- Khoản 3: có ý kiến cho rằng quy định như khoản 3 chưa chặt chẽ về nguyên tắc cơ chế kiểm soát quyền lực và trách nhiệm giải trình, là các yếu tố quan trọng để tăng cường hiệu lực, hiệu quả hoạt động của chính quyền địa phương. Ý kiến này đề nghị sửa khoản 3 như sau: *“Tăng cường tính tự chủ, tự chịu trách nhiệm của chính quyền địa phương trong phạm vi quyền hạn, nhiệm vụ được phân cấp, phân quyền đồng thời có cơ chế kiểm soát quyền lực và trách nhiệm giải trình trước nhân dân”*.

- Khoản 5: có ý kiến đề nghị giải thích rõ như thế nào là *“hiệu năng”* trong tổ chức chính quyền địa phương.

2. Về Hội đồng nhân dân (Điều 5)

- Khoản 1: có ý kiến đề nghị quy định cụ thể về quy định Hội đồng nhân dân chịu trách nhiệm trước cơ quan nhà nước cấp trên là cơ quan nào?

- Điểm a khoản 2: có ý kiến cho rằng dự thảo Luật quy định Hội đồng nhân dân có quyền quyết định các biện pháp phát triển kinh tế - xã hội. Tuy nhiên, nếu Hội đồng nhân dân quyết định các biện pháp phát triển, thì cơ quan nào quyết định các nhiệm vụ, mục tiêu tổng quát và các chỉ tiêu cụ thể, vì các biện pháp này phải được xây dựng trên cơ sở các mục tiêu và nhiệm vụ cụ thể. Ý kiến này đề nghị quy định theo hướng cụ thể hơn trách nhiệm và thẩm quyền của các cơ quan, tổ chức liên quan trong việc xác định các mục tiêu, chỉ tiêu phát triển cụ thể trước khi Hội đồng nhân dân thông qua các biện pháp phát triển kinh tế - xã hội nhằm

đảm bảo tính hợp lý, đồng bộ và có cơ sở rõ ràng cho các quyết định về phát triển kinh tế - xã hội của Hội đồng nhân dân, thể hiện sự phối hợp chặt chẽ giữa các cơ quan chức năng trong việc triển khai các kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội của địa phương.

- Có ý kiến đề nghị xem xét và bổ sung vào Điều 5 của dự thảo Luật quy định cụ thể chức năng của Hội đồng nhân dân trong việc quyết định chủ trương đầu tư; cân nhắc quy định nội dung này tại điểm c khoản 1 Điều 22 như dự thảo Luật; nhằm đảm bảo tính hợp lý và phù hợp, đồng thời tạo sự đồng bộ, rõ ràng trong việc phân định quyền hạn và trách nhiệm của Hội đồng nhân dân liên quan đến việc quyết định chủ trương đầu tư.

3. Về Ủy ban nhân dân (Điều 6)

- Điểm c khoản 3: có ý kiến cho rằng quy định như điểm c khoản 3 chưa thống nhất về nhiệm vụ “quyết định chủ trương đầu tư” và “quyết định đầu tư” tại điểm c khoản 1 Điều 22 của dự thảo Luật.

- Điểm e khoản 4: có ý kiến đề nghị cần cân nhắc bổ sung quy định cụ thể về nhiệm vụ và quyền hạn của Chủ tịch Ủy ban nhân dân trong việc tuyên bố tình trạng khẩn cấp đối với các tình huống thiên tai và thảm họa do con người gây ra. Cụ thể, các tình huống này bao gồm: hỏa hoạn, cháy rừng, động đất, sóng thần, và những thảm họa khác như rò rỉ phóng xạ, sự cố hóa chất độc hại,...; việc bổ sung các quy định trên giúp xác định rõ trách nhiệm của Chủ tịch Ủy ban nhân dân trong việc ứng phó kịp thời và hiệu quả với các tình huống khẩn cấp, đồng thời bảo đảm tính thống nhất và minh bạch trong quy trình ra quyết định khi xảy ra các thảm họa hoặc sự cố đặc biệt. Bên cạnh đó, quy định này sẽ tăng cường khả năng phối hợp giữa các cơ quan chức năng và chính quyền địa phương trong công tác cứu hộ, cứu nạn và bảo vệ tính mạng, tài sản của nhân dân.

- Có ý kiến đề nghị quy định theo hướng xác định cụ thể lĩnh vực được tự quyết, có tiêu chí phân quyền.

- Có ý kiến đề nghị bổ sung vào Điều 6 dự thảo Luật tiêu chí đánh giá năng lực quản lý của địa phương để xác định mức độ phân quyền phù hợp.

- Có ý kiến đề nghị quy định cụ thể các lĩnh vực mà địa phương quyết định độc lập và những lĩnh vực địa phương cần xin ý kiến Trung ương.

4. Về xây dựng đề án thành lập, giải thể, nhập, chia, điều chỉnh địa giới đơn vị hành chính (Điều 13)

Khoản 4: có ý kiến đề nghị quy định cụ thể trách nhiệm khi thực hiện các nội dung “*ban hành định mức, phương pháp lập và quản lý chi phí cho việc thành lập, giải thể, nhập, chia, điều chỉnh địa giới đơn vị hành chính*”.

5. Về nguyên tắc phân định thẩm quyền của chính quyền địa phương (Điều 17)

Có ý kiến cho rằng quy định như Điều 17 chưa cụ thể việc phân cấp, phân quyền; đề nghị cần nghiên cứu quy định rõ hơn về sự phân cấp, phân quyền trên tinh thần thống nhất từ cơ quan nhà nước ở trung ương và cơ quan nhà nước ở địa phương và của chính quyền địa phương các cấp theo hướng những việc địa phương được phân cấp, phân quyền nếu thực hiện tốt, đúng quy định không phải xin ý kiến của cấp trung gian.

6. Về phân quyền cho chính quyền địa phương (Điều 18)

Khoản 2: có ý kiến cho rằng phân quyền xác lập theo luật định, là mức độ cao nhất trong xác lập thẩm quyền cho chính quyền địa phương. Chính quyền địa phương căn cứ vào Luật để thực hiện thẩm quyền được giao. Tuy nhiên, việc thực thi Luật cần có hướng dẫn từ các cơ quan nhà nước. Nếu xác lập cơ quan nhà nước có trách nhiệm giám sát, kiểm tra về tính hợp pháp trong việc thực hiện các nhiệm vụ, quyền hạn được giao thì cần xác lập trách nhiệm phải hướng dẫn để chính quyền địa phương có cơ sở đảm bảo tính hợp pháp trong việc thực hiện các nhiệm vụ, quyền hạn của mình.

7. Về phân cấp cho chính quyền địa phương (Điều 19)

- Có ý kiến đề nghị bổ sung nguyên tắc phân cấp cho chính quyền địa phương theo hướng cụ thể hơn nguyên tắc phân cấp gắn với tự chủ và tự chịu trách nhiệm giải trình nhằm đảm bảo quyền hạn cùng với trách nhiệm.

- Có ý kiến đề nghị bổ sung quy định cho phép điều chỉnh phân cấp phù hợp với điều kiện đặc thù của từng địa phương.

- Có ý kiến đề nghị bổ sung các quy định về cơ chế phối hợp giữa các cơ quan ngang cấp và giữa các cấp chính quyền nhằm đảm bảo tính thống nhất trong quản lý.

- Có ý kiến đề nghị cần quy định chặt chẽ về cơ chế giám sát đối với quyền hạn đã được phân cấp nhằm đảm bảo không dẫn đến tình trạng lạm quyền hoặc thiếu minh bạch.

8. Về ủy quyền cho chính quyền địa phương (Điều 20)

- Có ý kiến đề nghị bổ sung vào Điều 20 quy định cụ thể hơn nguyên tắc cơ bản của việc ủy quyền nhằm tránh việc lạm dụng hoặc chuyển giao quyền hạn không phù hợp.

- Có ý kiến đề nghị bổ sung quy định việc ủy quyền cùng với trách nhiệm giải trình cụ thể của bên ủy quyền và bên được ủy quyền.

9. Về nhiệm vụ, quyền hạn của Ủy ban nhân dân, Chủ tịch Ủy ban nhân dân quận (Điều 46)

Điểm a khoản 1: có ý kiến đề nghị bổ sung cụm từ “*dự toán*” vào điểm a khoản 1; điểm a khoản 1 viết lại như sau: “*Thực hiện nhiệm vụ, quyền hạn của đơn vị dự toán ngân sách trực thuộc Ủy ban nhân dân thành phố theo quy định của Luật Ngân sách nhà nước; được bố trí khoản dự toán chưa phân bổ từ tổng chi ngân sách quận để thực hiện chi phòng, chống, khắc phục hậu quả thiên tai, dịch bệnh, sự cố, thảm họa, cứu đói, nhiệm vụ quan trọng về quốc phòng, an ninh và nhiệm vụ cần thiết khác*”.

Trên đây là tổng hợp các ý kiến góp ý cho dự thảo Luật Tổ chức chính quyền địa phương (sửa đổi), Đoàn đại biểu Quốc hội Thành phố Hồ Chí Minh kính báo cáo Ủy ban Thường vụ Quốc hội./.

Nơi nhận:

- UBTVQH;
- Ủy ban Pháp luật của QH;
- Vụ Pháp luật, VPQH;
- TT.Đoàn ĐBQH TP;
- Các vị ĐBQH Đoàn TP;
- CVP, PCVP (QH);
- Lưu VT.

TM. ĐOÀN ĐẠI BIỂU QUỐC HỘI
KT. TRƯỞNG ĐOÀN
PHÓ TRƯỞNG ĐOÀN

Hà Phước Thắng